

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W ŁODZI**

90-051 Łódź, Al. Piłsudskiego 8
Tel. (0-42) 636-36-89, Tel/Fax (0-42) 636-07-12, Tel. Centrala (0-42) 636-72-11, wew. 259
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO 5S/531-04/01/AK

Łódź, dnia 19 października 2001 r.

DECYZJA Nr RŁO 20/2001

Na podstawie:

- I. art. 9 w związku z art. 8 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000r. Nr 122, poz. 1318), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Krzysztofa Michalca w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul Różana 21, prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo - Usługowa "Malpol" Zakład Pracy Chronionej, przeciwko Gminie Ostrowiec Świętokrzyski w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul. Głogowskiego 3/5, **uznaje się za praktyki ograniczające konkurencję** nadużycie przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski pozycji dominującej na rynku polegające na przeciwdziałaniu warunkom do powstania i rozwoju konkurencji na lokalnym rynku usług przewozu osób w regularnej komunikacji autobusowej przez odmowę zawarcia umowy na korzystanie z przystanków autobusowych stanowiących własność gminy na liniach komunikacyjnych łączących Ostrowiec Świętokrzyski z gminami Bałtów, Ćmielów i Bodzechów **i nakazuje się zaniechanie tej praktyki.**
- II. art. 67 pkt. 1 ustawy powołanej w punkcie I, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Krzysztofa Michalca w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul Różana 21, prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo - Usługowa "Malpol" Zakład Pracy Chronionej, przeciwko Gminie Ostrowiec Świętokrzyski w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul. Głogowskiego 3/5, o uznanie za praktykę ograniczającą konkurencję narzucanie przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski uciążliwych warunków umowy korzystania z przystanków autobusowych stanowiących własność gminy, przez żądanie zapłaty za te przystanki, co przynosi przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści, a tym samym stanowi naruszenie zakazu określonego w art. 8 ust. 2 pkt. 6 ww. ustawy, **postanawia się umorzyć** postępowanie antymonopolowe.
- III. art. 75 w związku z art. 69 ust. 1 i 3 powołanej w pkt. I, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **nakazuje się** Gminie Ostrowiec Świętokrzyski w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul. Głogowskiego 3/5, uiszczenie na rzecz Krzysztofa Michalca w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul Różana 21 prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo - Usługowa "Malpol" Zakład Pracy Chronionej, kwoty 815,-zł (słownie: osiemset piętnaście) tytułem **zwrotu kosztów** postępowania i zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Łodzi wpłynął wniosek przedsiębiorcy Krzysztofa Michalca w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul Różana 21 prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo - Usługowa "Malpol" Zakład Pracy Chronionej (zwany dalej Wnioskodawcą) o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Gminie Ostrowiec Świętokrzyski (zwana dalej Gminą), w sprawie wydania decyzji nakazującej Gminie Ostrowiec Świętokrzyski zaniechanie stosowania praktyk monopolistycznych określonych w art. 8 ust. 2 pkt. 5 ustawy antymonopolowej.

Wnioskodawca podniósł zarzut, że Gmina uniemożliwiła mu wykonywanie usług przewozowych transportem osobowym autobusowym. Wnioskodawca wskazał, że uzyskał pozytywną opinię Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim w sprawie wykonywania usług przewozowych na liniach komunikacyjnych pomiędzy gminami Powiatu Ostrowiec Świętokrzyski, ale Gmina nie wyraziła zgody na korzystanie przez Wnioskodawcę z przystanków znajdujących się na tych liniach na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego. Odmowa Gminy dotyczyła przystanków autobusowych na liniach komunikacyjnych oznaczonych numerami 10,11,15. Na dowód, Wnioskodawca przedstawił pismo podpisane przez Wiceprezydenta Miasta Ostrowiec Świętokrzyski, informujące go o odmowie udostępnienia przystanków na tych liniach i pozytywną opinię Starosty Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim w kwestii świadczenia tych przewozów (k 7). Wnioskodawca stwierdził, że bez zgody Gminy nie może uzyskać zezwolenia na wykonywanie przewozów na ww. liniach. Zgodnie z art. 11 pkt. 4 ustawy o warunkach wykonywania przewozów, przedsiębiorca ubiegający się o takie zezwolenie musi ustalić zasady korzystania z przystanków znajdujących się na trasie przewozów, z ich właścicielami.

Wnioskodawca podkreślił, że Gmina wyraziła zgodę na korzystanie z tych przystanków przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Spółka z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim (zwana dalej MPK), co wskazuje na nierówne traktowanie przewoźników.

Zdaniem Wnioskodawcy, zachowanie Gminy eliminuje go z rynku jako przewoźnika i przeciwdziała warunkom do powstania i rozwoju konkurencji. Tym samym Gmina narusza zakaz określony w art. 8 ust 2 pkt. 5 ustawy antymonopolowej (k.12).

W piśmie z dnia 25 czerwca 2001r. Wnioskodawca podniósł dodatkowy zarzut naruszenia przez Gminę zakazu określonego w art. 8 ust. 2 pkt. 6 ustawy antymonopolowej poprzez narzucanie uciążliwych warunków zapłaty za przystanki (k 12 odwrot). Wnioskodawca nie uzasadnił zarzutu.

W dniu 19 sierpnia 2000 r. Urząd wszczął na wniosek Wnioskodawcy postępowanie antymonopolowe o nadużywanie przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski pozycji dominującej, poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji, co może stanowić naruszenie art. 8 ust 2 pkt. 5 ustawy antymonopolowej oraz o narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie jako przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści, co może stanowić naruszenie art. 8 ust 2 pkt.6 ustawy antymonopolowej (k 27-28).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Gmina Ostrowiec Świętokrzyski wniosła o wydanie decyzji nie stwierdzającej stosowania praktyk ograniczających konkurencję w związku z nie stwierdzeniem naruszenia zakazów określonych w art. 8 ust. 2 pkt. 5 i 6 ustawy antymonopolowej (k. 31-35). Gmina wyjaśniła, że na podstawie art. 7 ust.1 pkt.4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 ze zm.) do zadań własnych Gminy należy zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie lokalnego transportu zbiorowego. Stosownie do uprawnień wynikających z art. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 1997 r. Nr 9 poz. 43, ze zm.) Gmina, z dniem 1 stycznia 2001 r. powierzyła realizację tych zadań Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacji Sp. z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim (w skrócie MPK).

Gmina wyjaśniła, że na mocy porozumienia międzygminnego z dnia 31 marca 1995 r. z gminami Bodzechów, Ćmielów, Kunów i Bałtów, zobowiązana była do wykonywania w

powyższym zakresie również zadań własnych tych gmin. Do 31 grudnia 2000 r. realizacją tych zadań zajmował się zakład budżetowy Gminy. Na zlecenie tej jednostki, w wyniku przetargu, przewozy między gminami, na liniach oznaczonych numerami 10,11,15, wykonywał Wnioskodawca. Z dniem 1 stycznia 2001 r. Gmina podjęła decyzję (uchwała nr XXXI/501/2000 z dnia 30 listopada 2000 r.) o likwidacji zakładu budżetowego. W związku z tym, Gmina wypowiedziała Wnioskodawcy umowę na przewozy na liniach komunikacyjnych 10,11,15, ze skutkiem na dzień 31 maja 2001 r.

Zdaniem Gminy przepisy art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz.U. z 1996r. Nr 13 poz. 74 ze zm.) i przepisy art. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1996r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997r. Nr 9,poz. 43 ze zm.) uprawniają Gminę do decydowania czy i komu powierzy realizację zadań własnych, w tym z zakresu lokalnego transportu zbiorowego (k.33). Gmina stwierdziła, że nie faworyzuje MPK jako przewoźnika, ale biorąc pod uwagę istniejącą sytuację społeczno- gospodarczą, konieczność pogodzenia względów natury ekonomicznej i społecznej, możliwości przewozowe MPK, zdecydowała, że nie ma obecnie potrzeby zlecenia tych usług jeszcze innemu przewoźnikowi.

Zdaniem Gminy zarzut Wnioskodawcy, że Gmina nie wyraziła zgody na korzystanie przez niego z przystanków autobusowych na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, jest bezpodstawny. Gmina wyjaśniła, że w piśmie z dnia 14 stycznia 2001r. zaproponowała Wnioskodawcy zawarcie umowy regulującej zasady korzystania z przystanków autobusowych na terenie miasta, zgodnie z zasadami ustalonymi w uchwale Rady Miejskiej XXXII/550/2000 z dnia 29 grudnia 2000r. w sprawie zasad korzystania przez przewoźników z przystanków autobusowych na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego (k.38-39) i w uchwale Zarządu Miasta nr III/1/2001 z dnia 9 stycznia 2001, w sprawie wysokości opłat i trybu zawierania umów z przewoźnikami za korzystanie z przystanków na terenie Gminy.(k.40-43).Wnioskodawca nie wyraził w proponowanym przez Gminę terminie zainteresowania tą ofertą i nie odpowiedział na pismo.

Nietrafny zdaniem Gminy, jest zarzut Wnioskodawcy naruszenia zakazu określonego w art. 8 ust 2 pkt. 6 ustawy antymonopolowej przez ustalenie uciążliwych opłat za przystanki. Zasady korzystania przez przewoźników z przystanków autobusowych na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego oraz wysokość opłat za korzystanie z przystanków, a także tryb i forma zawierania umów na korzystanie z przystanków autobusowych, Gmina określiła w sposób jednakowy dla wszystkich przewoźników (k 34) - w cytowanych wyżej uchwałach.

W trakcie postępowania, w piśmie z dnia sierpnia 2001r. Wnioskodawca wycofał zarzut naruszenia przez Gminę art. 8 ust 2 pkt. 6 ustawy antymonopolowej (k 386).

W tym samym piśmie Wnioskodawca dodał do wniosku jako uzupełnienie uzasadnienia, że posiada zgodę Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach na korzystanie z przystanków zlokalizowanych przy drogach wojewódzkich, a Gminy Bałtów i Bodzechów nie utrudniają korzystania z przystanków autobusowych położonych na terenie tych Gmin. (k 390).

Organ antymonopolowy ustalił:

I. Rynek właściwy.

Przedmiotem ochrony w świetle ustawy antymonopolowej jest rynek. Dlatego, aby ocenić czy doszło do stosowania praktyk ograniczających konkurencję niezbędne jest zdefiniowanie rynku właściwego w sprawie oraz ustalenie siły rynkowej uczestników tego rynku.

W przedmiotowej sprawie przedsiębiorcy, którzy byli stronami prowadzili działalność gospodarczą na dwóch różnych rynkach.

Wnioskodawca, był przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt.1 ustawy antymonopolowej i prowadził działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999r. Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. z 1999r. Nr 101, poz. 1178, ze zm.) (k 21) na rynku usług

przewozu osób w regularnej komunikacji publicznej autobusowej (zwanych dalej usługami przewozowymi). W trakcie trwania postępowania Wnioskodawca starał się o zezwolenie na wykonywanie usług przewozowych na następujących liniach komunikacyjnych międzygminnych w Powiecie Ostrowiec Świętokrzyski:

- 1/ Ostrowiec Świętokrzyski - Bałtów - przez gminy Ostrowiec Świętokrzyski, Bodzechów i Bałtów- linia oznaczona była numerem 10,
- 2/ Ostrowiec Świętokrzyski - Ruda Kościelna - przez gminy Ostrowiec Świętokrzyski, Bodzechów i Ćmielów- linia oznaczona numerem 11,
- 3/ Ostrowiec Świętokrzyski - Sarnówek - przez gminy Ostrowiec Świętokrzyski i Bodzechów- linia oznaczona numerem 15.

Wskazane linie komunikacyjne stanowiły rynki geograficzne, na których wystąpiły skutki naduzycia pozycji dominującej. Wyznacznikiem granic ww. rynków w ujęciu geograficznym jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób (Dz.U. z 1997r. Nr 141, poz. 942, ze zm.). Art. 10 ustawy ustala, że zezwolenia na krajowy zarobkowy przewóz osób pojazdami samochodowymi nie będącymi taksówkami udziela się na przewozy regularne na określonych liniach komunikacyjnych. Art. 2 pkt. 4 tej ustawy definiuje linie komunikacyjną jako połączenie komunikacyjne na wyznaczonej drodze publicznej, po której odbywają się regularne przewozy osób oraz, na której znajdują się miejsca do wsiadania i wysiadania podróżnych (zwane dalej przystankami). Tym samym zgodnie z ww. ustawą granice rynku geograficznego pokrywają się z liniami komunikacyjnymi.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 cytowanej ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób (Dz.U. z 1997r. Nr 141, poz. 942, ze zm.), uczestnikami rynku usług przewozowych po stronie podaży mogą być przewoźnicy, którzy uzyskali zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na wykonywaniu krajowego zarobkowego przewozu osób pojazdami samochodowymi na danej linii komunikacyjnej (zwane dalej zezwoleniem) lub zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. prawo przewozowe (t.j. Dz.U. z 2000r. Nr 50, poz. 601) wykonują takie przewozy na zasadzie zlecenia. Wnioskodawca nie miał zezwolenia na świadczenie usług przewozowych na ww. liniach komunikacyjnych. Wnioskodawca ubiegał się o uzyskanie takiego zezwolenia. Natomiast zezwolenie takie posiadało Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim (dalej zwana MPK) (k 323) i wykonywało przewozy.

Jednym z warunków uzyskania przez przewoźnika zezwolenia na świadczenie usług przewozowych było ustalenie przez niego z właścicielami przystanków zasad korzystania z przystanków zlokalizowanych na liniach komunikacyjnych, na których przewoźnik chciał wykonywać usługi. Właścicielami przystanków na zlokalizowanych na liniach komunikacyjnych 10,11,15, w granicach administracyjnych miasta Ostrowiec Świętokrzyski, była Gmina.

Gmina była przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt.1 ustawy antymonopolowej i prowadziła działalność gospodarczą w rozumieniu cytowanej wyżej ustawy Prawo działalności gospodarczej, na rynku przystanków autobusowych na terenie miasta Ostrowiec Świętokrzyski. Działalność gospodarcza Gminy polegała na zarządzaniu, utrzymaniu i eksploatacji przystanków komunikacyjnych na drogach publicznych na terenie miasta i zawieraniu umów z przewoźnikami w sprawie korzystania z przystanków. Przystanki stanowiły mienie komunalne. Za korzystanie z przystanków Gmina miała prawo pobierania opłat na równoprawnych warunkach zgodnie z art. 11 ust 4 cytowanej ustawy o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób .

Działalność gospodarcza Gminy dotyczyła także przystanków na wymienionych wyżej liniach komunikacyjnych w granicach miasta. Na ww. liniach komunikacyjnych w granicach miasta Ostrowiec Świętokrzyski obydwie rynki produktowe, rynek usług przewozowych i rynek przystanków, pokrywały się. Rynek przystanków autobusowych na liniach 10,11,15 w granicach administracyjnych miasta Ostrowiec Świętokrzyski jest rynkiem właściwym w sprawie.

Rynek przystanków w mieście był zmonopolizowany przez Gminę. W trakcie prowadzonego postępowania Gmina była właścicielem następujących przystanków na ww. liniach komunikacyjnych:

a/ linia nr 10 - przystanki:

Bałtowska 12/Koszary, Bałtowska 10/Dębowa Bałtowska 08/Szkoła, Bałtowska 06/Lasek, Bałtowska 04/Świerkowa, Bałtowska 02/Wysoka, Al. Jana Pawła II 09/MODEKS, Chrzanowskiego 08/Wierzowce, Polna 10/Os. Patronackie, Polna 08/Przychodnia, Radwana 04/Liceum Ekonomiczne, Radwana 02/Cmentarz, Wardyńskiego, Aleja 02, Sandomierska 01/Most, Niska n/ż, Śliska końc., Rondo Republiki Ostrowieckiej, Świętokrzyska 16/Huta, Świętokrzyska 12/ZOZ, Kilińskiego 01/Aleja, , Kilińskiego 03/OZMO, Kilińskiego 05, MALPOL,

b/ linia nr 11 - przystanki:

Bałtowska 12/Koszary, Bałtowska 10/Dębowa Bałtowska 08/Szkoła, Bałtowska 06/Lasek, Bałtowska 04/Świerkowa, Bałtowska 02/Wysoka, Al. Jana Pawła II 09/MODEKS, Chrzanowskiego 08/Wierzowce, Polna 10/Os. Patronackie, Polna 08/Przychodnia, Radwana 02/Cmentarz, Wardyńskiego, Kilińskiego 01/Aleja, , Kilińskiego 03/OZMO, Kilińskiego 05, Kilińskiego 07, Kilińskiego 09, Podstawie 01, Rynek Denkowski 01, MALPOL,

c/ linia nr 15 - przystanki:

Gutwin/Las, Siennieńska 10/Tartak, Siennieńska 08/Kiosk, Siennieńska 06/Sklep, Siennieńska 04/Połanki, Siennieńska 02/Rzeźnia, Radwana 04/Liceum Ekonomiczne, Radwana 02/Cmentarz, Wardyńskiego, Kilińskiego 01/Aleja, , Kilińskiego 03/OZMO, Kilińskiego 05, MALPOL, Kilińskiego 07, Kilińskiego 09, Podstawie 01, Rynek Denkowski 01.

Jedynymi przystankami w Ostrowcu Świętokrzyskim, które nie były w tym czasie własnością Gminy był przystanek dworzec PPKS przy dworcu i przystanek Zrzeszenia Transportu Prywatnego w Kielcach przy ul. Żabiej. Przystanki te znajdowały się poza liniami komunikacyjnymi nr 10, 11 i 15 (k 457), których dotyczy postępowanie. Stąd na rynku przystanków zlokalizowanych na liniach komunikacyjnych 10, 11, 15 w granicach miasta Gmina miała monopolistyczną pozycję.

Warunki dostępu do rynku przystanków były ustalone przez Gminę w sposób jednolity dla wszystkich przewoźników. Zasady korzystania z przystanków regulowała uchwała Rady Miejskiej Nr XXXII/550/2000 z dnia 29 grudnia 2000r.(k 38-39), opłaty za korzystanie z przystanków regulowała uchwała Zarządu Miasta Nr III/1/2001 z dnia 9 stycznia 2001r.(k 40-41), zmienionej uchwałą Nr III/179/2001 z dnia 3 kwietnia 2001r.(k 42-43). W uchwałach tych Gmina zgodnie z przepisami art. 11 ust. 4 cytowanej ustawy o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób zapewniała swobodny dostęp do przystanków każdemu przewoźnikowi, na podstawie umowy cywilnej zawartej w tej sprawie z Gminą. Stwarzało to podstawy do rozwoju konkurencji na rynku usług przewozowych. W praktyce Gmina wbrew tym ustaleniom, zawarła umowę o korzystanie z przystanków na tych liniach tylko z MPK i odmówiła zawarcia umowy z Wnioskodawcą. Spowodowało to wyeliminowanie Wnioskodawcy z rynku usług przewozowych i zdominowanie rynku na tych liniach przez jednego przewoźnika.

II. Fakty.

W prowadzonym postępowaniu organ antymonopolowy ustalił, że Wnioskodawca od dnia 15 lutego 1996r. do dnia 31 maja 2001r. wykonywał przewozy na liniach komunikacyjnych nr 10, 11 i 15, na zlecenie Gminy, w wyniku wygranego przetargu. Z dniem 1 stycznia 2001 r. Gmina wypowiedziała Wnioskodawcy umowę na przewozy ze skutkiem na dzień 31 maja 2001 r. Dalsze świadczenie przez Wnioskodawcę usług przewozowych na tych trasach wymagało uzyskania przez niego zezwolenia w trybie cytowanej ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób (Dz.U. 1997r., Nr 141, poz. 942, ze zm.). W związku z tym, Wnioskodawca w dniu 30 stycznia 2001r. wystąpił do Starosty Powiatu Ostrowiec Świętokrzyski w trybie art. 10 ust. 2 pkt. 3 cytowanej wyżej ustawy, o wydanie zezwolenia na przewozy na wyżej opisanych liniach komunikacyjnych (k 348-349). Wniosek nie zawierał wymaganego zgodnie z tą ustawą, ustalenia z Gminą Ostrowiec

Świętokrzyski zasad korzystania z przystanków na tych liniach na terenie miasta. Starosta Ostrowiecki wezwał Wnioskodawcę, w piśmie z dnia 6 kwietnia 2001r. znak DT-5530/2/01 do uzupełnienia wniosku o ww. uzgodnienie (k 206).

Wnioskodawca wystąpił do Gminy w dniu 22 maja 2001 r. o zgodę na korzystanie z przystanków na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego (k 51). Do pisma Wnioskodawca załączył projekt umowy "Umowa przedwstępna o korzystanie z przystanków autobusowych na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego" oraz proponowane rozkłady jazdy (k 52). Propozycją Wnioskodawcy było zawarcie z Gminą umowy przedwstępnej do czasu uzyskania przez niego zezwolenia władz Powiatu na wykonywanie usług przewozowych na wskazanych liniach komunikacyjnych. W dniu 30 maja 2001r. Gmina odmówiła zawarcia umowy (k 59). Gmina podtrzymała decyzję w sprawie odmowy korzystania z przystanków w piśmie z dnia 31 maja 2001r. (k 61).

Gmina uzasadniła odmowę wystarczającym zabezpieczeniem potrzeb przewozowych na tych liniach przez MPK. MPK podjęła się wykonywania przewozów na tych liniach i zawarła z Gminą umowę na korzystanie z przystanków autobusowych (k 341-342). Gmina stwierdziła, że proponowała wcześniej Wnioskodawcy zawarcie umowy na korzystanie z przystanków autobusowych na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego w projekcie umowy z dnia 8 marca 2001r. Wnioskodawca nie przystąpił wówczas do umowy bez podania wyjaśnień. Gmina uznała, że nie był on zainteresowany tą umową.

Zgodnie z wyjaśnieniami Gminy, MPK jest spółką prawa handlowego ze 100% udziałem Gminy. MPK nie otrzymuje dotacji z budżetu Gminy do biletów komunikacji miejskiej. MPK pokrywa te wydatki wyłącznie z prowadzonej działalności.

Mimo braku uzgodnienia z Gminą zasad korzystania z przystanków na liniach komunikacyjnych nr 10, 11,15, Starosta Powiatu Ostrowiec Świętokrzyski, pismem z dnia 24 maja 2001r. wydał Wnioskodawcy zezwolenie na czas określony od dnia 1czerwca 2001r. do dnia 31 sierpnia 2001r. na przewozy na tych liniach na terenie powiatu ostrowieckiego (k 9). Po tym czasie Wnioskodawca, który nadal nie uzyskał zgody Gminy na korzystanie z przystanków, zwrócił się z prośbą do Starosty o nie odrzucanie wniosku o wydanie zezwolenia do czasu rozpatrzenia sprawy przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (k 160). Starosta nie wyraził na to zgody i poinformował, że w związku z nie uzyskaniem zgody Gminy na korzystanie z przystanków autobusowych na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego traci ważność zezwolenie z dnia 24 maja 2001r. W dniu 6 lipca 2001r. Postanowieniem wydanym na podstawie art. 98 § 1 i art. 101 kpa Starosta zawiesił postępowanie w sprawie wydania Wnioskodawcy nowego zezwolenia na świadczenie usług przewozowych do czasu rozpatrzenia sprawy przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (k 363).

W dniu 31 czerwca 2001r. Gmina zawiadomiła Prokuraturę Rejonową w Ostrowcu Świętokrzyskim o podejrzeniu popełnienia przez Wnioskodawcę przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów w związku z posługiwaniem się przez Wnioskodawcę ofertą Gminy z dnia 14 stycznia 2001r. dotyczącą zawarcia umowy na korzystanie z przystanków, jako zawartą umową, mimo że Gmina nie wyraziła zgody na zawarcie umowy w sprawie korzystania z przystanków gminnych przez Wnioskodawcę (k 44-46).

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Gminie w ww. sprawie wpłynął do organu antymonopolowego w ciągu miesiąca od daty nie wyrażenia przez Gminę zgody na uzgodnienie z Wnioskodawcą zasad korzystania z przystanków, tym samym nie wystąpiły przesłanki przedawnienia wszczęcia postępowania określone w art. 93 ustawy antymonopolowej.

Przepis art. 8 ust. 2 pkt. 5 ustawy antymonopolowej zakazuje nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez przedsiębiorcę, polegające na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Istotą

nadużycia dominującej pozycji na rynku jest ograniczenie przez przedsiębiorcę samodzielności pozostałych uczestników rynku w taki sposób, aby uczestniczyli oni w obrocie na zasadach im narzuconych i mniej korzystnych niż by to miało miejsce w warunkach działania mechanizmów rynkowych. Dla stwierdzenia naruszenia tego zakazu niezbędne jest udowodnienie spełnienia następujących przesłanek praktyki ograniczającej konkurencję:

- 1/ posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej
- 2/ nadużywanie pozycji dominującej
- 3/ przeciwdziałanie warunkom niezbędnym do powstania bądź rozwoju konkurencji.

Zgodnie z art. 4 pkt. 9 ustawy antymonopolowej przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%. Z ustaleń organu antymonopolowego wynikało, że udział Gminy jako przedsiębiorcy na rynku przystanków autobusowych w Ostrowcu Świętokrzyskim zlokalizowanych na liniach komunikacyjnych nr 10, nr 11 i nr 15, wynosił 100%, co jest pozycją dominującą w rozumieniu art. 4 pkt. 9 ustawy antymonopolowej.

Tym samym pierwsza przesłanka została spełniona.

Usługę wykonywania krajowego zarobkowego przewozu osób reguluje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób (Dz.U. z 1997r. Nr 141 po. 942, ze zm.). Świadczenie usług przewozowych podlega rygorom określonym w tej ustawie. Zgodnie z art. 11 ww. ustawy zezwolenia udziela się jeżeli przedsiębiorca spełnia warunki określone w art. 11 ust. 1 oraz zgodnie z ust. 3 tego artykułu przedłoży organowi udzielającemu zezwolenia:

- projekt rozkładu jazdy uzgodniony na zasadach określonych w przepisach prawa przewozowego oraz
- ustalone z właścicielami przystanków i dworców zasady korzystania z tych obiektów.

Użycie liczby mnogiej w zdaniu “ustalone z właścicielami przystanków i dworców zasady korzystania z tych obiektów” wskazuje, że ustalenia te muszą obejmować wszystkich właścicieli przystanków ujętych w projekcie rozkładu jazdy. Natomiast w art. 12 w ust. 1 pkt. 2 ww. ustawy stwierdza się, że w przypadku, gdy przedsiębiorca przestał spełniać warunki wymagane do uzyskania zezwolenia, zezwolenie to cofa się.

Uzgodnienie zasad korzystania z właścicielami przystanków umożliwia przewoźnikowi wykonywanie zadania publicznego jakim jest regularny przewóz osób na danej trasie, w tym wypadku na każdej z trzech linii komunikacyjnych łączących ze sobą gminy na liniach nr 10 Ostrowiec Świętokrzyski - Bałtów, nr 11 Ostrowiec Świętokrzyski - Ruda Kościelna, nr 15 Ostrowiec Świętokrzyski - Sarnówek. Na charakter publiczny ww. usługi wskazuje szeroki krąg potencjalnych klientów - osób zamieszkałych przy ww. trasach na terenie Gmin Bodzechów, Ćmielów czy Bałtów, zainteresowanych dojazdem i powrotem ze szkół, zakładów pracy, ośrodków zdrowia, urzędów, banków, kin teatrów, dworców kolejowych itd. w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Zgodnie z art. 3 cytowanej ustawy o gospodarce komunalnej Gmina samodzielnie zarządza przystankami. Gminne przystanki autobusowe są w Ostrowcu Świętokrzyskim mieniem komunalnym o charakterze obiektów i urządzeń użyteczności publicznej Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1999 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. 1996r. Nr 13, poz 74, ze zm.) i art. 4 ust. 1 pkt. 2 cytowanej ustawy o gospodarce komunalnej zasady korzystania z takich urządzeń ustala rada gminy jako organ stanowiący samorządu terytorialnego. W tej sprawie Rada Miejska w stosownej uchwale postanowiła o udostępnianiu przystanków wszystkim przewoźnikom na zasadach umów cywilno-prawnych na jednorodnych warunkach dostępu do rynku przystanków. Uchwała Gminy jako właściciela przystanków podlegała wykonaniu przez Zarząd Gminy na zasadach działalności gospodarczej Gminy. Gmina jako przedsiębiorca na tym rynku, powinna uczestniczyć w grze rynkowej na zasadach

obowiązujących podmioty gospodarcze. Zasady te określa art. 5 cytowanej ustawy Prawo działalności gospodarczej i ustawa antymonopolowa. Przewidują one równy dostęp przedsiębiorców do rynku. Odmowa zawarcia umowy na korzystanie przez Wnioskodawcę z przystanków nastąpiła bez uzasadnienia, z naruszeniem tych zasad.

Odmowa zawarcia umowy była nadużyciem władzy rynkowej jaką daje pozycja dominująca na rynku. Przejawem nadużycia siły rynkowej była odmowa prawa korzystania z przystanków zorganizowanych przez Gminę na liniach komunikacyjnych pomimo, że przedsiębiorca, spełniał ustalone kryteria dostępu.

Urząd stwierdził, że druga przesłanka została spełniona.

Nadużycie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku właściwym może dotyczyć rynku przez niego nie zdominowanego. Taka sytuacja ma miejsce w tej sprawie. Gmina posiadająca prawie 100 % przystanków na liniach komunikacyjnych na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego, uzyskała pełną kontrolę dostępu do rynku usług przewozowych na liniach komunikacyjnych międzygminnych i powiatowych kończących się i rozpoczynających w Ostrowcu Świętokrzyskim, w tym na liniach komunikacyjnych nr 10, nr 11 i 15. Zgoda Gminy na zawarcie umowy z przewoźnikiem na korzystanie z przystanków warunkowała możliwość prowadzenia działalności gospodarczej na rynku usług przewozowych. W tej sprawie nadużywanie przez Gminę pozycji dominującej na rynku przystanków skutkuje ograniczeniem konkurencji na rynku usług przewozowych na liniach komunikacyjnych nr 10, nr 11 i nr 15. Skutkiem powyższego zachowania Gminy była odmowa Starosty Powiatu Ostrowiec Świętokrzyski wydania Wnioskodawcy zezwolenia na wykonywanie usług przewozowych na liniach komunikacyjnych nr 10, nr 11 i nr 15 i wyeliminowanie Wnioskodawcy z ww. rynków.

Przepisy art. 11 ust 4 cytowanej ustawy o warunkach wykonywania krajowego drogowego przewozu osób dają właścicielowi przystanków wyłącznie prawo do pobierania opłaty za korzystanie z nich na równoprawnych warunkach. Nie dają one prawa do regulowania dostępu do rynku, a wynikający z tego przepis obowiązek równoprawnego traktowania przewoźników wręcz wyklucza taką możliwość. Przepis ten dotyczy w takim samym stopniu Gminy jako właściciela przystanków. Odmowa gminy była bezprawna. W ten sposób zamiast pozostawić rynkowi możliwość ukształtowania zapotrzebowania na usługi przewozowe na ww. rynkach, Gmina nadużywając swojej pozycji dominującej w sposób władczy ukształtowała warunki konkurencji na tych rynkach. Odmowa udostępnienia przystanków na ww. liniach w Ostrowcu Świętokrzyskim wyeliminowała Wnioskodawcę z rynku usług przewozowych na liniach komunikacyjnych nr 10, nr 11 i nr 15. Natomiast wyrażenie takiej zgody MPK, umożliwiło temu przewoźnikowi zdominowanie tych rynków. Tylko popyt i podaż w gospodarce rynkowej powinny decydować o ilości przewoźników działających na danym rynku.

Zachowanie Gminy przeciwdziała powstaniu na tym rynku konkurencji, która jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, gwarantuje swobodę działalności gospodarczej, bez względu na formę własności i zapewnia właściwą alokację zasobów. Konkurencja wpływa na obniżenie poziomu cen i podnoszenie jakości świadczonych usług, a tym samym chroni interes konsumentów, na rzecz których Gmina wykonuje zadania własne

Organ antymonopolowy nie kwestionuje stanowiska Gminy, że postanowienia ustawy z dnia 9 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 19996r. Nr 13, poz. 74, ze zm.), ustawy z dnia 20 grudnia 1996r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997r. Nr 9, poz. 43, ze zm.) oraz podpisane porozumienie z gminami: Bodzechów, Ćmielów, Kunów i Bałtów dają jej uprawnienia do decydowania, kto ma realizować jej ustawowe zadania własne w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na terenie tych gmin. Natomiast przepisy te nie dają Gminie jako przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą na rynku przystanków autobusowych prawa regulowania rynku usług przewozowych w sposób zniekształcający warunki konkurencji na tym rynku.

Zgodnie z art. 3 pkt. 1 i 2 ustawy antymonopolowej, przepisów ustawy nie stosuje się do ograniczeń konkurencji dopuszczonych na podstawie odrębnych ustaw oraz układów zbiorowych

pracy. Przepisy ustaw cytowanych przez Gminę nie dopuszczają ograniczeń konkurencji na rynku przewozów. Wyjątek stanowi art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984r. Prawo przewozowe (t.j.: Dz.U. z 2000r. Nr 50, poz. 601), zgodnie z którym w odniesieniu do gminnego transportu zbiorowego prezydent miasta może ograniczyć obowiązek przewozu przez przewoźnika ze względu na potrzeby obronności lub bezpieczeństwa państwa bądź w wypadku klęski żywiołowej i to tylko na czas nie dłuższy niż 7 dni. Taka sytuacja nie miała miejsca w ocenianej sprawie. Wobec tego ograniczenia konkurencji z mocy prawa są nieważne.

Rynek przewozów jest co do zasady rynkiem konkurencyjnym, co znaczy, że w każdym czasie i w wybranym przez siebie zakresie działania przedsiębiorca ma prawo wejść na rynek i prowadzić na nim działalność gospodarczą. Urząd nie uznał wyjaśnienia Gminy, że miała ona prawo odmówić Wnioskodawcy zawarcia umowy na korzystanie z przystanków dlatego, że nie przyjął on oferty Gminy złożonej w tej sprawie w marcu 2001r. To Wnioskodawca jako przedsiębiorca miał prawo zdecydować kiedy wchodzi na rynek.

Urząd stwierdził, że trzecia przesłanka została spełniona.

Tym samym spełnione zostały wszystkie przesłanki art. 8 ust. 2 pkt. 5 ustawy antymonopolowej. W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie I sentencji.

W związku z wycofaniem przez Wnioskodawcę zarzutów dotyczących naruszenia przez Gminę art. 8 ust. 2 pkt. 6 ustawy antymonopolowej organ antymonopolowy na podstawie art. 67 pkt. 1 ustawy antymonopolowej postanowił o umorzeniu postępowania w tym zakresie.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie II sentencji.

W punkcie III Urząd nakazał Gminie zwrot kwoty 815,- zł. na rzecz Wnioskodawcy. Wnioskodawca złożył w postępowaniu spis kosztów (k. 571-574), na które składały się wynagrodzenie radcy prawnego- pełnomocnika - w wysokości 2000 zł.(k 573) ,opłata od wniosku w sprawie praktyk ograniczających konkurencję w wysokości 500 zł. i opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 15 zł. oraz koszty przejazdu w wysokości 587,68 zł.(k 572).

Zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt. 3 ustawy antymonopolowej do niezbędnych kosztów postępowania strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się jego wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż wynikające ze stawek określonych w odrębnych przepisach. Na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 1997r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz czynności radców prawnych (Dz. U. nr 154, poz. 1013, ze zm.) wynagrodzenie to wynosi 300 zł. i takie wynagrodzenie Urząd przyjął. Urząd uznał żądanie strony dotyczące zwrotu kosztów postępowania w wysokości:- opłata skarbową od pełnomocnictwa 15 zł., - opłaty od wniosku w sprawie praktyk ograniczających konkurencję 500 zł.

Urząd nie uznał przedstawionych kosztów przejazdu w wysokości 587,68 zł. Z uzasadnienia kosztów przejazdu wynika (k 571), że są to koszty przejazdu z Ostrowca Świętokrzyskiego do Łodzi w celu złożenia pisma procesowego. Organ antymonopolowy uznał, że nie są to koszty uzasadnione. Wnioskodawca mógł ww. pismo procesowe przesłać pocztą, bez narażania się na poniesienie ww. kosztów przejazdu.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie III sentencji.

Od decyzji służy stronom odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Łodzi, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Na postanowienie o umorzeniu postępowania pkt. II sentencji zażalenie nie przysługuje.

Na postanowienie rozstrzygające o kosztach postępowania pkt. III sentencji służy stronom zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za

pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Łodzi, w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury

Iwona Bielska

Otrzymują:

1. Pan Henryk Szymczyk
Kancelaria Adwokacka,
ul. Górzysta 2/2
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
Pełnomocnik Krzysztofa Michalca
2. Gmina Ostrowiec Świętokrzyski
Urząd Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego
ul. Głogowskiego 3/5
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski